

ΑΝΟΙΚΤΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

**Προς: Τον Πρωθυπουργό της Ελληνικής Δημοκρατίας
Τον Υπουργό Εθνικής Άμυνας
Τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών
Την Υπουργό Πολιτισμού**

Αθήνα, 9 Αυγούστου 2026

Θέμα: Το ιστορικό κτήριο του Υπουργείου Ναυτικών στην πλατεία Κλαυθμώνος – Η αξιοποίησή του δεν μπορεί να είναι μόνο οικονομική υπόθεση

Αξιότιμε κύριε Πρωθυπουργέ,
Αξιότιμοι κύριοι και κυρία Υπουργοί,

Η πρόσφατη απόφαση για τη μεταστέγαση των υπηρεσιών του Πολεμικού Ναυτικού από το ιστορικό κτήριο της πλατείας Κλαυθμώνος δημιουργεί ένα ζήτημα που υπερβαίνει κατά πολύ μια διοικητική μεταβολή.

Όπως έχει γίνει γνωστό, σε έγγραφο του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού αναφέρεται ότι το κτήριο της Διοίκησης Διοικητικής Μέριμνας Ναυτικού στην πλατεία Κλαυθμώνος, πρόκειται να αξιοποιηθεί από το Ταμείο Ακινήτων Εθνικής Άμυνας και ότι έχει ζητηθεί η ολοκλήρωση της μετεγκατάστασης των υπηρεσιών έως τις 31 Αυγούστου 2026.

Η απόφαση για την αναδιοργάνωση της στέγασης των υπηρεσιών του Πολεμικού Ναυτικού αποτελεί αρμοδιότητα της Πολιτείας και δεν είναι αυτή που αμφισβητεί η παρούσα επιστολή.

Το ερώτημα που τίθεται είναι τι πρόκειται να γίνει με το κτήριο μετά την αποχώρηση του Πολεμικού Ναυτικού και, κυρίως, με ποιους όρους θα πραγματοποιηθεί η αξιοποίησή του.

Και το ερώτημα αυτό δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί αποκλειστικά με οικονομικούς όρους.

Το κτήριο της πλατείας Κλαυθμώνος δεν αποτελεί ένα οποιοδήποτε δημόσιο ακίνητο.

Από το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα συνδέθηκε άρρηκτα με την ιστορία του Ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού. Στους χώρους του στεγάστηκε το Υπουργείο Ναυτικών και αργότερα συνδέθηκε με τη λειτουργία του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού. Από εκεί ασκήθηκε επί δεκαετίες η ανώτατη διοίκηση του Ναυτικού και διευθύνθηκαν κρίσιμες περιόδους της νεότερης ναυτικής ιστορίας της χώρας.

Στο ίδιο κτήριο τέθηκε σε λαϊκό προσκύνημα η σορός του Κωνσταντίνου Κανάρη το 1877 και από εκεί, στις 4 Σεπτεμβρίου, ξεκίνησε η πομπή προς τη Μητρόπολη, με τη συμμετοχή του βασιλέως Γεωργίου Α΄.

Από τον εξώστη του, το 1913, ο Αρχηγός του Στόλου Παύλος Κουντουριώτης και ο Πρωθυπουργός Ελευθέριος Βενιζέλος ανακοίνωσαν στον αθηναϊκό λαό τη νικηφόρο έκβαση των Βαλκανικών Πολέμων.

Στους χώρους του συνδέθηκε η ιστορία του Ναυτικού με τις μεγαλύτερες στιγμές του 20ού αιώνα, ενώ κατά την Κατοχή το κτήριο χρησιμοποιήθηκε από τη Γερμανική Διοίκηση Ναυτικού. Στα υπόγειά του διατηρείται επίσης πολεμικό καταφύγιο που συνδέεται με την προπολεμική περίοδο.

Δεν πρόκειται επομένως απλώς για ένα κτήριο με αρχιτεκτονική αξία. Πρόκειται για αυθεντικό τόπο της ιστορίας του Ελληνικού Κράτους και του Πολεμικού Ναυτικού. Η ιστορική του αξία αναγνωρίζεται άλλωστε και από τον χαρακτηρισμό των εξωτερικών του όψεων ως διατηρητέων.

Υπάρχει όμως και μία ακόμη διάσταση, λιγότερο γνωστή αλλά εξίσου σημαντική.

Για γενιές αξιωματικών, υπαξιωματικών και πολιτικού προσωπικού το κτήριο υπήρξε ο χώρος της καθημερινής υπηρεσίας τους. Για χιλιάδες οικογένειες υπήρξε επίσης σημείο αναφοράς. Οι πίνακες ανακοινώσεων έξω από την είσοδό του, όπου αναρτώνταν τα αποτελέσματα των εισαγωγικών εξετάσεων των παραγωγικών σχολών του Πολεμικού Ναυτικού, συνδέθηκαν με την αγωνία και τις προσδοκίες ολόκληρων γενεών νέων που επιδίωξαν να υπηρετήσουν στο Ναυτικό.

Αυτή είναι η ζωντανή μνήμη του κτηρίου.

Η αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας αποτελεί ασφαλώς θεμιτό και αναγκαίο στόχο της Πολιτείας. Η αξιοποίηση όμως δεν ταυτίζεται κατ' ανάγκην με την πώληση ούτε η οικονομική αξιοποίηση ενός ακινήτου πρέπει να οδηγεί στην απώλεια της ιστορικής του ταυτότητας.

Στην προκειμένη περίπτωση υπάρχει η δυνατότητα να επιτευχθούν και οι δύο στόχοι: να αξιοποιηθεί το ακίνητο και ταυτόχρονα να διαφυλαχθεί και να αναδειχθεί η ιστορική του φυσιογνωμία.

Για τον λόγο αυτό ζητούμε από την Πολιτεία, πριν καθορισθούν οριστικά η μορφή, οι όροι και η νέα χρήση του κτηρίου, να εξετάσει την ιδιαίτερη ιστορική, αρχιτεκτονική και πολιτιστική του αξία και να αξιολογήσει την πρόταση δημιουργίας σε αυτό ενός: **Εθνικού Κέντρου Ναυτικής Ιστορίας, Παράδοσης και Πολιτισμού**

Ενός σύγχρονου δημόσιου φορέα που θα μπορούσε να στεγάσει την ιστορία του Ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού, να αξιοποιήσει το ίδιο το κτήριο ως αυθεντικό ιστορικό τεκμήριο και να αποτελέσει χώρο έρευνας, εκπαίδευσης, πολιτισμού και επαφής της κοινωνίας με τη ναυτική παράδοση της χώρας.

Στο πλαίσιο αυτό, η διατήρηση ή η επαναφορά θεσμικής παρουσίας της Ενώσεως Αποστράτων Αξιωματικών Ναυτικού στο ιστορικό κτήριο θα μπορούσε να προσδώσει ιδιαίτερη αξία στο εγχείρημα. Η ΕΑΑΝ, ως φορέας που συγκεντρώνει τη μνήμη και την εμπειρία γενεών στελεχών του Πολεμικού Ναυτικού, θα μπορούσε να συμβάλει ουσιαστικά στη λειτουργία ενός τέτοιου Κέντρου, στην ανάδειξη της ιστορικής μνήμης, στη διοργάνωση εκδηλώσεων και διαλέξεων, στην αξιοποίηση της προφορικής ιστορίας και στη σύνδεση των παλαιότερων γενεών του Ναυτικού με τους νεότερους. Η παρουσία της δεν θα αποτελούσε απλώς συνέχιση μιας υφιστάμενης εγκατάστασης, αλλά θα μπορούσε να αποτελέσει οργανικό μέρος της νέας αποστολής του κτηρίου.

Η πρόταση αυτή δεν ζητά να παραμείνει το κτήριο κλειστό στο παρελθόν.

Ζητά ακριβώς το αντίθετο: να αποκτήσει μια νέα ζωή, συμβατή με την ιστορία του και ανοικτή στην κοινωνία.

Το Ελληνικό Δημόσιο έχει σήμερα μπροστά του μια σπάνια ευκαιρία. Ένα ιστορικό κτήριο πρόκειται να απελευθερωθεί από τη σημερινή διοικητική του χρήση. Αντί να αντιμετωπισθεί αποκλειστικά ως ένα ακόμη ακίνητο προς οικονομική αξιοποίηση, μπορεί να μετατραπεί σε εθνικό σημείο αναφοράς για τη ναυτική ιστορία και παράδοση της Ελλάδας.

Η απόφαση που θα ληφθεί δεν θα αφορά μόνο τη διαχείριση ενός ακινήτου.

Θα αφορά τον τρόπο με τον οποίο η Πολιτεία αντιλαμβάνεται και διαχειρίζεται την ιστορική της κληρονομιά.

Κρίνουμε, επομένως, απαραίτητο να προηγηθεί ουσιαστική εξέταση της πρότασης και διάλογος με τους αρμόδιους φορείς, πριν οριστικοποιηθούν οι όροι οποιασδήποτε μορφής αξιοποίησης του ακινήτου.

Το ιστορικό κτήριο της πλατείας Κλαυθμώνος δεν είναι απλώς ένα ακίνητο του Δημοσίου.

Είναι ένας από τους αυθεντικούς τόπους της ιστορίας του Ελληνικού Πολεμικού Ναυτικού.

Και η αξιοποίησή του αποτελεί ευκαιρία να αποδείξει η Πολιτεία ότι η οικονομική αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας και ο σεβασμός στην ιστορική μνήμη **δεν είναι αντίθετοι στόχοι**.

Με τιμή,

Ηρακλής Καλογεράκης

Αντιναύαρχος ΠΝ ε.α.

Ιστορικός – Ερευνητής Ναυτικής Ιστορίας